

‘GGZ in de wijk’ in Amsterdam is pioniersfase voorbij

‘GGZ in de wijk’ heet de aanpak voor bewoners met psychische en psychiatrische problemen in Amsterdam-Zuid. Sinds 2015 werken GGZ inGeest, welzijnsinstellingen, sociaal uitzendbureau TeamED en gemeente intensief samen aan een ggz-vriendelijke wijk. De aanpak werkt zo goed dat er nu een handboek is zodat de rest van het land kan leren van het pionierswerk in de hoofdstad.

2

Foto: Sasha_Suzi/Getty Images/iStock

Mensen met een psychische of psychiatrische achtergrond wonen tegenwoordig steeds meer gewoon in de wijk. Het is voor deze kwetsbare mensen vaak niet eenvoudig zich thuis te voelen in de wijk. Zij zijn voor hun ondersteuning aangewezen op ambulante begeleiding en wijkvoorzieningen; deels dus ggz-zorg en deels algemene voorzieningen.

GGZ inGeest bestuurder Elsbeth de Ruijter herinnert zich de situatie van een jaar of vijf geleden nog goed. In het handboek, dat de titel [Mens tussen de mensen](#) meekreeg, blikt ze terug: 'Als GGZ inGeest organiseerden we op dat moment al diverse activiteiten op welzijnlocaties. Maar de deelname aan welzijnsactiviteiten en vrijwilligerswerk kwam moeizaam tot stand.'

Niet toegerust

Aan de andere kant bleek dat medewerkers van welzijnsvoorzieningen die wél deelnemers met psychische kwetsbaarheden over de vloer kregen, zich vaak niet toegerust voelden om hen goed te bedienen. Tijd dus om de handen ineen te slaan als zorgaanbieder, welzijnsinstelling en de gemeente als financier. Stadsdeelbestuurder Flora Breemer: 'Toen we in 2015 startten met GGZ in de Wijk, wisten we nog niet dat het zo goed zou werken. Inmiddels zien we dat cliënten minder beroep doen op zwaardere zorg.'

Wijkcoaches

De inzet van wijkcoaches en ervaringsdeskundigen, plus deskundigheidsbevordering van professionals en vrijwilligers zijn belangrijke bouwstenen van GGZ in de wijk. De coaches worden zowel aan de zorg- als de welzijnszijde ingezet, vertelt Anne-Marie van Bergen, die namens Movisie nauw betrokken was bij de aanpak. 'De coaches zorgen er voor dat de voorzieningen in de wijk toegankelijker worden voor de doelgroep. Ze bieden ook ondersteuning aan vrijwilligers en welzijnswerkers in de omgang met ongewenst en onbegrepen gedrag.'

Niet-cliëntgebonden middelen

Van Bergen ziet de goede resultaten van de aanpak en schrijft die deels toe aan het feit dat GGZ inGeest haar nek uitstak. 'Zij hebben in de beginfase geld uit eigen middelen geïnvesteerd. Hierdoor kregen medewerkers de ruimte om niet-cliëntgebonden tijd te investeren in de aanpak. Wijkcoaches konden daardoor bijvoorbeeld fungeren als vraagbaak voor professionals

en vrijwilligers bij de welzijnsinstellingen. Maar ook voor hele algemene voorzieningen als de sportvereniging of ondernemers in de wijk. Er was bijvoorbeeld een bloemenliefhebber onder de wijkbewoners. Een bloemist durfde wel een stageplaats aan te bieden, in de wetenschap dat ze laagdrempelig ruggespraak kon houden.'

Duurzame financiering

Nu de pioniersfase voorbij is, onderzoeken de betrokken partijen hoe ze de niet-cliëntgebonden financiering duurzamer kunnen maken. Want de deskundigheidsbevordering die de wijkcoaches leveren is blijvend nodig, weet Van Bergen. 'In Amsterdam zitten Zilveren Kruis en de gemeente daarvoor samen aan tafel met GGZ inGeest.' Dat verdient navolging elders in het land, vindt ze. Ze heeft er wel vertrouwen in dat dat ook daadwerkelijk zal gebeuren. 'Bij gemeenten en zorgverzekeraars groeit het besef dat ze elkaar als financiers nodig hebben om aanpakken sluitend te maken.'

Rapport informatie

Rapport naam:

Mens tussen de mensen - Handboek GGZ in de Wijk

Sector:

GGZ

Soort:

Advies

Afkomst:

Movisie

Auteur:

Thea Meinema

Aantal pagina's:

44

Verschijningsdatum:

5 april 2019

Link naar rapport:

[Handboek GGZ in de wijk](#)

Samenvatting:

Amsterdam Zuid kent rond de 6500 inwoners met ernstige psychische klachten. Voor deze mensen is het belangrijk dat ze zich thuis voelen in de wijk. In samenwerking met Stadsdeel Zuid ontwikkelden zorgaanbieder GGZ inGeest, welzijnsorganisatie Dynamo en het sociale uitzendbureau voor ervaringsdeskundigen Team ED de aanpak 'GGZ in de wijk'.

Medisch, persoonlijk en maatschappelijk

GGZ in de wijk is een wijkgerichte brede aanpak met als doel verbetering van sociale inclusie van bewoners met een psychische of psychiatrische kwetsbaarheid. Essentieel bij GGZ in de wijk is de samenwerking tussen zorg, welzijn, ervaringsdeskundigen en gemeente. Dat maakt het mogelijk om mensen met een psychische of psychiatrische kwetsbaarheid te ondersteunen in hun medisch, persoonlijk en maatschappelijk herstel.

Leren omgaan met onbegrepen gedrag

Coaches en ervaringsdeskundigen vormen de verbinding tussen zorg en welzijn. Welzijn, zorg, coaches en ervaringsdeskundigen hebben korte lijnen en weten elkaar goed te vinden. Coaches zoeken binnen de wijk naar mogelijkheden om te participeren en ze begeleiden de bewoners in een kwetsbare positie daarnaartoe. Ze bekijken wat nodig is om welzijnsactiviteiten toegankelijk te maken voor de doelgroep. Samen met

ervaringsdeskundigen leren ze beroepskrachten en vrijwilligers in trainingen om te gaan met ongewenst of onbegrepen gedrag.

Coaches welzijn en zorg

Er is gekozen voor coaches welzijn en zorg. Het welzijnswerk kan bekijken hoe de toegankelijkheid van welzijnslocaties en -activiteiten te verbeteren valt. De zorg kan haar kennis en de ervaring met de doelgroep inzetten. De coaches zijn bijvoorbeeld werkzaam als trajectbegeleider, GZZ-agoog, ergotherapeut of ambulante verpleegkundige. Zij werken voor GGZ in de wijk deels cliëntgebonden uren, maar vervullen deels ook niet-clientgebonden taken.

Vijf bouwstenen

De kern van deze interventie bestaat uit vijf bouwstenen:

- * Samenwerking en planvorming.
- * Inventarisatie behoefte bewoners.
- * Inzet coaches in welzijn en zorg.
- * Inzet ervaringsdeskundigen.
- * Deskundigheidsbevordering professionals en vrijwilligers.